

راهنمای نگارش و فصل بندی پایان نامه کارشناسی (رشته هنر)

تنظیم شده توسط نجیبه رحمانی

عنوان

عنوان مربوط به دوره کارشناسی، به واسطه اهمیت پروژه عملی باید کاربردی و تحدید^۱ شده باشد. مثلاً: «طراحی هویت بصری برای گلفروشی فلورا»

چکیده

چکیده می‌تواند شامل سه پاراگراف باشد که در مجموع ۱۵ خط را شامل شود. پاراگراف اول، ورود به موضوع و نگاه کلی به حوزه و سپس نگاه جزئی به عنوان پایان نامه پاراگراف دوم که با این جمله می‌تواند شروع شود: در این پایان نامه... (توضیح کوتاه از فصل بندی و توضیح بلندتر از نحو کار عملی) آورده شود. پاراگراف سوم، معرفی روش تحقیق و نحو گردآوری اطلاعات و ضرورت تحقیق و نتیجه پایان نامه به صورت خلاصه شده است.

واژگان کلیدی: کلمات مهم و پرکاربرد در پایان نامه که معمولاً دو واژه آن در عنوان پایان نامه موجود است. مثلاً: عنوان «طراحی هویت بصری برای گلفروشی فلورا»

کلید واژگان: هویت بصری، برند، طراحی لوگو، رنگ سازمانی، گلفروشی فلورا.

فصل بندی

در فصل بندی استاندارد حوزه تحقیقات علوم انسانی و هنر؛ سه فصل نظری وجود دارد و برای رشته های هنر در دوره کارشناسی و ارشد فصل چهارم با عنوان «گزارش کار عملی» تعریف شده است. در دوره کارشناسی ارشد سه فصل اول، بسیار مهم است که پایان نامه را به متنی پژوهش محور بدل می‌سازد. در دوره کارشناسی (هنر) سه فصل اول برای آشنایی دانشجو با یک کار استاندارد تحقیقی است و این سه فصل به صورت ساده تری خواسته می‌شود؛ اما توجه دانشجو به خصوص دانشجویانی که قصد ادامه تحصیل دارند به این فصول ذهن آن‌ها را آماده‌تر نموده و همچنین مدیریت پروژه نظری-علمی را در آن‌ها تقویت می‌کند.

---

^۱ تحدید: مسئله تحقیق مشخص و دارای دامنه ای محدود باشد تا بتوان راحت تر آن را مورد بررسی قرار داد.

فصل اول: کلیات

این فصل شامل موارد روش شناسی تحقیق نظری است؛ به قرار زیر:

مقدمه

در مقدمه که یک صفحه را دربرمی‌گیرد؛ محقق در نوشتن آن تقریباً از فرمت چکیده پیروی می‌کند؛ اما نگاهی تفصیلی‌تر دارد. با معرفی حوزه تحقیق آغاز می‌شود. از مبانی نظری تحقیق گفته می‌شود و سپس از آنچه نویسنده در این پایان‌نامه به خصوص در بخش عملی انجام خواهد داد و شرح مختصری از مراحل کارش سخن گفته می‌شود. در انتها ضرورت تحقیق، نتیجه‌ی که حاصل شده است و پیشنهادات کاربردی که در حین کار به ذهن نویسنده رسیده است؛ آورده می‌شود.

اهداف پژوهش

از آنجا که این متن، راهنمایی برای تالیف پایان‌نامه کارشناسی است. اهداف پژوهش لزوماً نباید تحقیقاتی باشند. یعنی اهداف کاربردی اهمیت بیشتری دارد. اولین هدف می‌تواند شامل عنوان پایان‌نامه باشد؛ مثلاً: «طراحی هویت بصری برای گلفروشوی فلورا»

هدف دوم یا هدف فرعی می‌تواند «مطالعه ساختار هویت بصری مربوط به گلفروشی‌ها یا صنایع مربوطه باشد...» این هدف باید در بخش یافته‌های پژوهش با آوردن نمونه آثار در زمینه هویت بصری و قراردادن در جدول، مطالعه شود.

اهمیت پژوهش

در این بخش هم، از آنجایی که پایان‌نامه کارشناسی، تاکید بر بخش عملی دارد؛ می‌توان اهمیت آن را به شناخت بهتر از حوزه طراحی مربوطه (عنوان جزئی که پایان‌نامه بر آن بنا شده) معرفی کرد و مطالعه بر نمونه‌های کار شده در این زمینه جزئی شده را مطرح نمود.

ضرورت پژوهش

ضرورت، امری است که کار شما را معنا می‌بخشد. از آنجا که در پایان‌نامه کارشناسی، هدف اصلی مدیریت پروژه عملی است و در کنار آن قرارگیری در یک ساختار نظری صحیح و استاندارد؛ ضرورت می‌تواند حل مسئله بصری مبتنی بر طی مسیری هدفمند باشد.

روش تحقیق

تحقیقات در حوزه علوم انسانی و هنر مبتنی است بر توصیفی، توصیفی-تحلیلی، توصیفی-تطبیقی، تحلیل محتوا و چندنمونه دیگر. در تحقیقات مربوط به حوزه هنر نیز معمولاً از روش «توصیفی-تحلیلی» بهره گرفته می‌شود. در این روش بخشی از تحقیق شامل «کلیات و مبانی نظری»، توصیفی است و از منابع دیگر به دست می‌آید. بخش تحلیلی نیز که عموماً شامل فصل «یافته‌های تحقیق» است، منحصر به نویسنده است و در پایان‌نامه مربوط به دوره کارشناسی معمولاً به جمع‌آوری نمونه‌های کار شده در حوزه انتخابی و تحلیل آن‌ها گفته می‌شود.

از این جهت قید واژه «توصیفی- تحلیلی» و توضیح در این باره می تواند کافی باشد.

روش گردآوری اطلاعات

روش گردآوری اطلاعات به چگونگی به دست آوردن مطالب، اشاره دارد. در حالت کلی دو روش وجود دارد: روش

اسنادی و روش میدانی

- در روش اسنادی، منابع تحقیق از میان منابع مکتوب حاصل می شود: چون کتاب‌ها، مقاله‌ها، گزارش‌ها، سایت‌ها...

- در روش میدانی، نویسنده با حضور در محیط و گردآوری اطلاعات، کاری بدیع انجام می‌دهد؛ این روش شامل عکاسی از محیط، مصاحبه، تهیه گزارش، دادن پاسخ نامه و... اتفاق می‌افتد.

در این بخش باید به روش گردآوری اطلاعات اشاره شود: اسنادی یا میدانی و یا هر دو با هم و توضیح مختصری در باره آن آورده شود.

همچنین می توان به تعداد آثاری که مطالعه شده به عنوان جامعه آماری اشاره کرد. مثلاً: «مطالعه ده هویت بصری در زمینه صنایع کشاورزی».

نوآوری پژوهش

هر تحقیقی نوآوری در خود دارد. در پایان نامه کارشناسی به واسطه تمرکز بر پروژه عملی؛ این نوآوری می تواند طراحی برای یک موضوع با مشخصات خاص، عنوان گردد که مبتنی بر مبانی نظری استاندارد و تکیه بر حل یک مسئله بصری ویژه (مثلاً طراحی هویت بصری برای گلفروشی فلورا) به صورت مرحله به مرحله از ایده یابی تا اجرا است.

پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش شامل تحقیقاتی است که پیش از این در زمینه تحقیق پایان نامه، انجام شده است. این تحقیقات می تواند کتاب، مقاله، پایان نامه را دربرگیرد. مثلاً اگر عنوان پایان نامه «خلاقیت در طراحی پوستر» است؛ کتاب‌هایی که با عنوان «خلاقیت در گرافیک» موجود است؛ می تواند معرفی شود. نحو معرفی بدین صورت است که نویسنده و عنوان کتاب و سال نشر را آورده و سپس مختصری از محتوای کتاب را شرح داده.

مثلاً: نیما ورامینی در کتاب «تفکر خلاق در گرافیک» (۱۳۸۶) به مطالعه ویژگی های خلاقیت در دو ساحت ایده‌یابی و فرم می پردازد. تحلیل های نویسنده در کتاب مبتنی بر نمونه های موفق گرافیک چون پوستر، لوگو و تبلیغات است.

فصل دوم: مبانی نظری پژوهش

مبانی نظری در تحقیقات پژوهش محور شامل بحث رویکرد تحقیق، تعریف اصطلاحات تحقیق و مختصری بر تاریخچه تحقیق است. رویکرد می‌تواند شامل رویکردهای جامعه شناسی، زیباشناسی، نظریات پژوهشی چون نظریه پدیدارشناسی، نظریه تکوینی و... باشد. همچنین اصطلاحات به کار رفته در پایان نامه باید تعریف شود؛ مثلاً

اصطلاح «فیلمفارسی» که از اصطلاحات کلیدی تحقیق «سینمای دوره پهلوی» است. معمولاً تاریخچه مختصری از آن حوزه نیز در این بخش آورده می شود.

در پایان نامه کارشناسی که تحقیقات برای حصول کار عملی بهتر است؛ می تواند مبانی نظری سبک تری داشت که دربرگیرنده تعریف و اصطلاحات برگرفته از عنوان است.

مثلاً عنوان: «طراحی هویت بصری برای گلفروشی فلورا» برای مبانی نظری این عنوان می توان موارد زیر را آورد:

۱. هویت بصری چیست

۲. اهمیت هویت بصری

۳. اجزای هویت بصری

۴. ویژگی های هویت بصری موفق

۵. مختصری از تاریخ طراحی هویت بصری و لوگو در جهان

۶. مختصری از تاریخ طراحی هویت بصری و لوگو در ایران

مطالب این فصل استنادی است. یعنی ارجاع دادن به منابع مکتوب مثل کتاب و مقاله و پایان نامه. از این جهت این فصل توصیفی محسوب می شود.

فصل سوم: یافته های پژوهش

این فصل شامل مواردی است که محقق برخی از اطلاعات را به صورت تحلیلی و با معرفی نمونه آثار، معرفی هنرمند و تحلیل فرمی آثار و... به دست می آورد که کاملاً مبتنی بر مشاهده و تحلیل نویسنده است. همچنین عکاسی از محیط، مصاحبه و بقیه موارد که تحقیق را منحصر می نماید؛ از موارد مربوط به این بخش است.

در این بخش موارد تحلیلی تر است؛ مثلاً اگر در بخش پیش هویت بصری را تعریف کرده، در این بخش ارتباط هویت بصری را با برند معرفی کرده یا اهمیت رنگ در طراحی هویت بصری. بخش بندی این فصل می تواند تنوع بیشتری داشته باشد؛ اما از آنجا که هدف اصلی تمرکز بر پروژه عملی است و این بخش نیز باید به ایده یابی طراح کمک کند؛ بهتر است بیشتر روی جمع آوری نمونه های کار شده پیشین و تحلیل آن ها پرداخته شود. از موارد آورده شده برای عنوان «طراحی هویت بصری برای گلفروشی فلورا»:

۱. هویت بصری و ارتباط آن با برند

۲. برند بوک در طراحی هویت بصری

۳. اهمیت طراحی لوگو در هویت بصری

۴. اهمیت رنگ در طراحی هویت بصری

۵. توجه به یکپارچه سازی بصری در طراحی هویت بصری

۶. معرفی نمونه های موفق طراحی هویت بصری گلخانه

فصل چهارم: گزارش کار

گزارش کار عملی مهم ترین فصل در پایان نامه کارشناسی است؛ در این بخش باید مراحل ایده یابی و مراحل اجرا را به خوبی شرح داد. اینکه چطور حل یک مسئله بصری را مدیریت نموده و شرح چگونگی ایده یابی، چگونگی استفاده از تکنیک ها، چرایی استفاده از تکنیک ها، چگونگی به کارگیری از نرم افزارها، مراحل کار دستی و آوردن اتودهای اولیه، شرح اجرا و نمونه های تصویری برای هر مرحله بسیار اهمیت دارد.

نتیجه گیری:

نتیجه گیری شامل ورود به مسئله و مقدمه چینی که با معرفی حوزه کاری است شروع شود و با شرحی بر محتوای فصول و شرحی بر کار عملی ادامه یابد. در انتها نیز پیشنهادات نویسنده- طراح و مشکلات این مسیر عنوان شود.

منابع:

منابع مورد استفاده باید براساس حروف الفبا آورده شود. و فرمت نوشتن آن بر فرمت APA باشد. نمونه آن در منبع مربوط به کتاب و مقاله به شرح زیر است:

- کتاب: ریترز، جورج (۱۳۹۲)، *نظریه‌ی جامعه‌شناسی معاصر و ریشه‌های کلاسیک آن*، ترجمه خلیل میرزایی و علی بقایی‌سرابی، تهران: جامعه‌شناسان.
- مقاله: آقاحسینی، علیرضا (۱۳۸۵)، نقش حلقه روشنفکری فرح پهلوی در تحولات سیاسی-اجتماعی معاصر، *نشریه علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان*، ص ۱۴۲-۱۱۳.

نکته:

ارجاعات درون متنی بسیار مهم است. وقتی فهرست منابع آورده می شود؛ یعنی این منابع در پایان نامه استفاده شده است. پس مطلبی که در پایان نامه آورده می شود، باید منبع آن زیر همان متن قید شود. فرمول ارجاع درون متنی برای هر منبعی (کتاب، مقاله و...):

(فامیلی نویسنده، سال نشر: صفحه)

(ورامینی، ۱۳۸۶: ۴۵).

مطلبی که کاملاً برگرفته شده باشد را باید داخل گیومه قرار داد و بعد ارجاع درون متنی را آورده. مطلبی که محقق آن را به شیوه خودش نوشته اما از منبع دیگری گرفته است؛ نیز به آوردن در گیومه ندارد، اما در انتهای آن ارجاع دهی می‌شود (یعنی منبع به همان شیوه که در بالا گفته شد، قید می شود).

نکته:

تصاویر باید شماره تصویر و شماره فصل داشته باشند و منبع آن ها آورده شود. همچنین جدول و نمودارها.

اگر تصویری توسط نویسنده عکاسی شده و یا جدول و نموداری را ساخته است؛ در پراگماتیک مربوط به منبع واژه «نگارنده» آورده می شود.

بخش عملی نیازی به شماره گذاری تصاویر ندارد.

نکته:

معادل های انگلیسی زیرنویس شود و توضیحات مربوط به اصطلاحات و موارد تکمیلی که در بدنه پایان نامه آورده می شود نیز زیرنویس شود.